

2026-02-12

Regeringskansliet

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Diarienummer: LI2025/01991

Remissyttrande: En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa

Sammanfattning

Konsumentvägledarnas förening (KVF) yttrar sig endast över den del av förslaget som berör ändringar i konsumentlagstiftningen.

KVF motsätter sig förslaget om att ta initiativ till en lagändring som medför att regleringen av näringsidkares försäljning till privatpersoner undantar köp av hästar från konsumentköplagens tillämpningsområde. Anledningarna till detta är flera och redogörs för nedan.

- **Lagstiftningen bör vara konsekvent**

För bara några år sedan uttryckte regeringen följande under rubriken ”Köp av levande djur bör inte helt undantas från konsumentköplagen” i förarbetena till den nuvarande konsumentköplagen:

”Det är en grundläggande utgångspunkt i svensk rätt att ett konsumentavtal regleras av tvingande konsumentlagstiftning. Det har sin grund i att en konsument i ett avtal med en näringsidkare i allmänhet har en svagare position än näringsidkaren, t.ex. när det gäller kunskap om vilka rättigheter och skyldigheter parterna har. Att reglera en konsuments avtalsförhållande med en näringsidkare i en icke-konsumentskyddande lagstiftning vore därför enligt regeringen främmande för den svenska rättstraditionen och skulle dessutom på sikt riskera att påverka synen på behovet av konsumentskydd på andra områden.” (prop. 2021/22:85 s. 207)

Att behandla köp av hästar annorlunda från köp av andra varor eller köp av andra djur gör lagen oförutsebar och svårare att använda. Att helt upphäva konsumentskyddet för en viss typ av köp ger också farhågor om att fler områden kan komma att undantas från konsumentskyddet. Lagen bör följa den systematik som redan finns och skyddet för konsumenter är viktigt att värna om.

Konsumentvägledarnas förening är en yrkesförening för alla som arbetar med konsumentfrågor inom kommunal förvaltning eller motsvarande. Föreningens uppgift är att bevaka medlemmarnas yrkesmässiga intressen, höja kompetensen samt vara ett forum för nätverksbyggande och erfarenhetsutbyten. Föreningen svarar på remisser som rör konsumentområdet.

- **Näringsidkare och konsument är inte jämbördiga parter**

Under rubriken "Ekonomiska konsekvenser för enskilda" (s. 456) nämns ett flertal gynnsamma ekonomiska konsekvenser för enskilda. Ingenstans i sammanhanget lyfts de ekonomiska risker som förslaget innebär för enskilda konsumenter. Det är inte bara för en liten näringsidkare som en försäljning kan vara en stor och betydelsefull affär utan ett köp av en häst är ofta en stor investering för konsumenten.

KVF håller inte med om den bild som ges att näringsidkare i hästnäringen är svaga och i underläge.

Utgångspunkten för konsumenträtten är att en konsument i ett avtal med en näringsidkare i allmänhet har en svagare position än näringsidkaren och så är fallet även vid köp av häst.

Även om näringsidkaren skulle ha sämre förutsättningar än i andra branscher är inte det att likställa med att konsumenten vid hästköp har bättre förutsättningar än annars. Riskerna för konsumenten vid ett hästköp är fortfarande lika stora, om inte ännu större om den säljande motparten har till exempel bristande kunskaper. Att helt upphäva konsumentskyddet på området vore oproportionerligt.

KVF hänvisar till vad regeringen uttryckte i förarbetena till den nya konsumentköplagen angående konsumentens skyddsintresse:

"Att det görs gällande att det i vissa fall förekommer att näringsidkaren bedriver en begränsad verksamhet och inte nödvändigtvis är ekonomiskt starkare än en del konsumenter utgör inte skäl att bedöma frågan annorlunda. Även i dessa fall lär näringsidkaren ha ett kunskaps- och erfarenhetsmässigt övertag. De har ofta stöd av en professionell branschorganisation som tagit fram standardavtal och rutiner." (prop. 2021/22:85 s. 207)

- **Risk för fler tvister**

Vid ett köp som inte omfattas av de konsumenträttsliga lagarna ställs högre krav på att förhållandet regleras i detaljerade och välformulerade avtal för att undvika oenigheter om vad som gäller. Om ett område undantas från konsumentköplagen finns det anledning att anta att fler konflikter och tvister uppstår inom det området. Det ger negativa följder för såväl konsumenter som näringsidkare.

- **Missvisande att kalla näringsidkarens ansvar för "ångertid"**

KVF har synpunkter på formuleringen "ångertid" som nämns på ett flertal ställen (s. 25, s. 226, s. 247, s. 435). Inom konsumenträtten pratar man om "ångerrätt" i fall då konsumenten har rätt att ångra sitt köp, för att den har ändrat sig om köpet, utan att det behöver vara fråga om något fel på varan. Det är inte vad det är fråga om i det här sammanhanget. Att den tid som näringsidkaren har bevisbördan för om ett fel i varan är ursprungligt eller inte likställs med ångerrätten i distansavtalslagen är mycket missvisande och framställer riskerna för näringsidkaren som större än vad de är. Det som här benämns som en lång ångertid handlar i själva verket om bevisreglerna vid ett fel på det köpta djuret. Konsumenten måste alltid bevisa att det föreligger ett fel och de första sex månaderna ligger bevisbördan för om felet är ursprungligt eller inte på näringsidkaren. Det har inte någonting att göra med att ångra sig.

- **Befintlig särreglering för köp av levande djur är tillräcklig**

I den nuvarande konsumentköplagen finns särreglering som ger konsumenten ett sämre skydd vid köp av dyrare levande djur än vid köp av andra varor (4 kap. 18-19 §§). Denna särreglering är fullt tillräcklig för att kompensera för de risker för mindre näringsidkare inom hästnäringen som lyfts i förslaget.

I förslaget står att företagare som säljer hästar i dag står oproportionerligt hög risk med den långa ångertid som gäller (vilket vi förstår som syftar till 4 kap. 18 §). I själva verket är denna tid betydligt mycket kortare än vid andra köp. Bevisbördan för ett fels ursprunglighet går över till konsumenten redan efter sex månader vid köp av levande djur, jämfört med efter två år vid köp av andra varor.

Den här regeln går dessutom att avtala bort, i motsats till de flesta andra konsumentskyddande regler.

Därutöver kan näringsidkaren ge konsumenten en undersökningsplikt endast genom att uppmana konsumenten att undersöka djuret, vilket betydligt minskar konsumentens möjligheter att reklamera ett fel på djuret.

En konsument som köper en häst har alltså redan med nuvarande reglering ett betydligt svagare skydd än konsumenter som köper andra varor och det skyddet bör inte försvagas ytterligare.

För Konsumentvägledarnas Förening

Amanda Norberg
Konsumentvägledarnas förening

Erika Nykvist
Konsumentvägledarnas förening